

innerlijk gedrag moeten verbergen. Dat betekent dat zij - in het bijzijn van de dominant - een rol moet spelen, d.w.z. moet beantwoorden aan de verwachtingen waarvan zij zich innerlijk distantiëert.

2. de relaties tussen minoriteit en dominant

In hun uitwendig gedrag gaan m. en d. uit van hun resp. positie en van de rol die daarbij past. Beide bevestigen daarmee de bestaande orde. En waar dat het geval is kunnen de relaties redelijk tot goed zijn. De minoriteit kan onder deze omstandigheden ook een eigen subcultuur "gegund" worden, mits zij die daarbij horen blijven waar zij horen, d.i. in de marge. Maar op het moment dat zij de orde verbreken - bijv. door te pretenderen dat zij gelijkwaardig zijn aan de dominant - komt de dominant in actie om hen op hun plaats te zetten. Een typische illustratie hiervan is dat de orthodoxe kleine luyden in de beginjaren van de negentiende eeuw wel hun conventikel en "gezelschap" werd gegund, maar niet een eigen kerk.

3. bovenindividuele factoren

Een andere belangrijke vraag is welk samenstel van factoren het gedrag van m. en d. beïnvloedt. Daarop is uiteraard geen algemeen antwoord te geven. Wel kan worden geponeerd dat in het algemeen de volgende factoren, in van geval tot geval variërende sterkte, een rol spelen:

de culturele vanzelfsprekendheid van de situatie, belangen kennis en onwetendheid:

culturele vanzelfsprekendheden. Dat m. en d. zich gedragen zoals ze doen kan o.m. samenhangen met het feit dat zij de bestaande situatie ervaren als nu eenmaal gegeven. D. en m. gedragen zich beide in meer of mindere mate volgens de voorgescreven rollen, die, afhankelijk van de mate waarin die rollen innerlijk geaccepteerd zijn, als vanzelfsprekend of als onontkoombaar kunnen worden ervaren. Dat die opvattingen over rol, positie en daarmee samenhangend ook over de identiteit dit vanzelfsprekende karakter kunnen krijgen, kan samenhangen met één of meer van de volgende factoren:

- diepe verankering van deze voorstellingen in de cultuur
- de alledaagse ervaring
- manifestaties van collectief ritueel (bijv. herdenkingsdagen) die de impliciete definities weer manifest kunnen maken
- een stelsel van legitimaties.